Co musisz wiedzieć o inflacji

Rządowa
Tarcza Antyinflacyjna

INFLACJA
podstawowe informacje

CO TO JEST INFLACJA

Inflacja to proces powszechnego wzrostu cen w gospodarce. Najczęściej jest rozumiana jako średnie zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych nabywanych przez gospodarstwa domowe (wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych).

Skutkiem procesu inflacyjnego jest spadek siły nabywczej pieniądza: za złotówkę możemy kupić coraz mniej towarów. Należy jednak pamiętać, że umiarkowana inflacja (2-4% w skali roku) jest zjawiskiem pożądanym w rozwiniętych gospodarkach: pozytywnie wpływa na wzrost gospodarczy i pomaga utrzymać niską stopę bezrobocia - co potwierdzają opinie większości uznanych ekonomistów. Wynika to między innymi z faktu, że inflacja zapewnia odpowiedni bufor pozwalający na uniknięcie deflacji, czyli spadku cen w gospodarce. Deflacja jest bardzo niekorzystnym zjawiskiem ponieważ:

- **Spadające ceny zniechęcają producentów do inwestowania** w rozwój produkcji (przewidywany spadek przychodów).
- **Powoduje wzrost realnych stóp procentowych**, przez co ciężej jest spłacić zaciągnięte kredyty i zobowiązania.
- **Sektor bankowy notuje straty**: nikt nie chce brać oprocentowanych kredytów, a opłaty za przechowywanie oszczędności powodują odpływ depozytów.
- **Bank centralny ma w przypadku deflacji ograniczone pole manewru** - stopy procentowe można obniżać tylko w ograniczonym zakresie. Tym samym istnieje ryzyko utraty kontroli poziomu cen.

Deflacja może zatem prowadzić do poważnych problemów gospodarczych.

Aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia niekontrolowanego spadku cen, ekonomiści sugerują utrzymywanie inflacji na poziomie 2-4%.

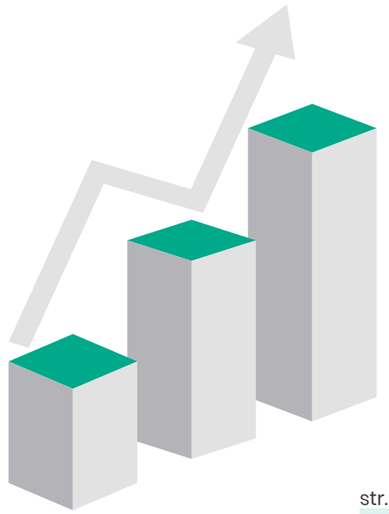

Informacje na temat inflacji w Polsce podawane są przez Główny Urząd Statystyczny (GUS). GUS do określania inflacji wykorzystuje wskaźnik cen konsumpcyjnych (Consumer Price Index, CPI), który jest liczony w oparciu o:

- **badania cen na rynku detalicznym,**
- **badanie struktury wydatków przeciętnego polskiego gospodarstwa domowego na przestrzeni roku (koszyk inflacyjny).**

Aby wiedzieć jakie produkty są kupowane przez gospodarstwa domowe, GUS co miesiąc zbiera ankiety o wydatkach kilku tysięcy wylosowanych rodzin w Polsce. Na tej podstawie tworzony jest tzw. koszyk inflacyjny, który służy do obliczenia wysokości inflacji. Koszyk składa się z 12 kategorii obejmujących podstawowe towary - im częściej nabywany jest dany produkt, tym większy jest jego udział w koszyku.

Struktura koszyka inflacyjnego stanowi bardzo dobre źródło wiedzy o zachowaniach konsumpcyjnych i zmienia się wraz ze wzrostem zamożności Polaków. Na przykład, w porównaniu z 2015 rokiem nastąpił wzrost wydatków na restauracje i hotele z 5,24% do 6,12% (a więc o niemal 17%). Wynika to ze zmiany stylu życia znacznej części naszego społeczeństwa na przestrzeni ostatnich lat.

GUS corocznie publikuje wagi poszczególnych składowych koszyka inflacyjnego. Dane za 2020 rok są następujące:

żywność i napoje bezalkoholowe - 25,24%,

użytkowanie mieszkania i nośniki energii - 18,44%,

transport - 9,89%,

rekreacja i kultura - 6,62%,

napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe - 6,25%,

restauracje i hotele - 6,12%,

wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego - 5,80%,

inne towary i usługi - 5,72%,

zdrowie - 5,29%,

odzież i obuwie - 4,94%,

łączność - 4,54%,

edukacja - 1,15%.

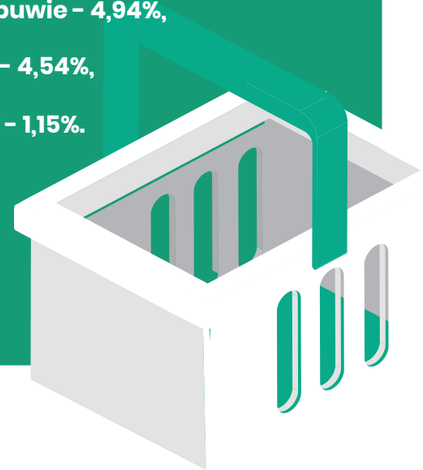

STOPY PROCENTOWE I CEL INFLACYJNY

Emisją pieniądza zajmują się przeważnie banki centralne. Ich głównym zadaniem jest dbanie o stabilny poziom cen w gospodarce. W większości państw na świecie banki centralne przyjmują określony cel inflacyjny, czyli docelowy i zakładany poziom inflacji w kraju.

W Polsce rolę banku centralnego pełni Narodowy Bank Polski. Cel inflacyjny został określony na poziomie 2,5% z dopuszczalnymi odchyleniami o 1 p.p. (zatem tolerowane pasmo wahań inflacji wynosi 1,5-3,5%).

Banki centralne wpływają na inflację między innymi poprzez ustanawianie krótkoterminowych stóp procentowych. Stopy procentowe określają koszt pieniądza na rynku - im wyższe stopy, tym co do zasady droższe jest wzięcie kredytu i bardziej atrakcyjne trzymanie oszczędności. W Polsce wysokość stóp procentowych jest określana przez Radę Polityki Pieniężnej.

Jak widać na poniższym wykresie, w ostatnim dwudziestoleciu inflacja znajdowała się w okolicach celu inflacyjnego, z okresowymi wartościami poza dopuszczalnym pasmem wahań. Na zmiany inflacji NBP reagował modyfikacjami stóp procentowych - tak, aby w dłuższym okresie średnie tempo przyrostu cen wynosiło ok. 2,5%.

Inflacja a cel inflacyjny i stopa procentowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

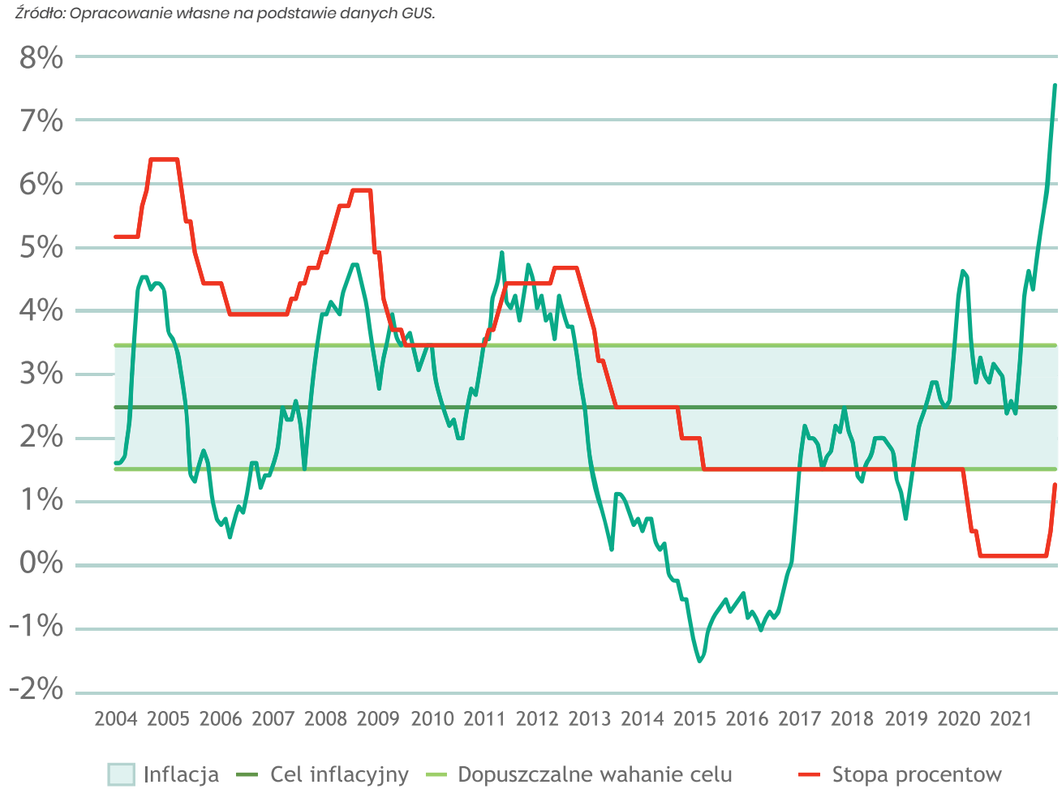

PRZYCZYNY PODWYŻSZONEJ INFLACJI

Na wartość inflacji wpływa wiele czynników jednocześnie, szczególnie w czasach, kiedy gospodarki większości państw zachowują się jak naczynia połączone i szoki cenowe w jednym regionie oddziałują na globalny poziom cen. Głównym źródłem obecnie obserwowanych wzrostów cen jest światowy kryzys wywołany rozwojem pandemii koronawirusa, która istotnie zaburzyła procesy ekonomiczne zachodzące po stronie zarówno popytowej, jak i podażowej.

Na skutek zamknięcia części zakładów produkcyjnych i długotrwałego ograniczenia produkcji przemysłowej (nie tylko w Europie, lecz na całym świecie, zwłaszcza w Azji), istotnie wyhamowała produkcja dóbr konsumpcyjnych oraz niezbędnych materiałów i półproduktów. Zamknięcie gospodarek spowodowało w początkowym okresie także drastyczne ograniczenie wydatków firm i gospodarstw domowych. Po zniesieniu najostrzejszych obostrzeń nastąpił gwałtowny skok konsumpcji i inwestycji - wiele osób postanowiło wykorzystać nagromadzone oszczędności, szczególnie, że dzięki hojnej interwencji rządów większości rozwiniętych krajów uratowanych zostało tysiące firm i miejsc pracy.

Niestety strona podażowa (produkcyjna) nie była w stanie się tak szybko zregenerować i nadążyć za rosnącym popytem - poprzerywane przez pandemię łańcuchy dostaw wciąż nie zostały w pełni odbudowane. W efekcie silna rywalizacja o ograniczone dobra konsumpcyjne i inwestycyjne powoduje zwiększenie ich cen.

Zwiększona inflacja w ostatnich miesiącach wynika także z drożejących surowców mineralnych (globalny indeks cen surowców wzrósł od maja 2020 r. o ponad 90%). Główne przyczyny tego zjawiska są następujące:

- **większy popyt na surowce mineralne spowodowany odbiciem konsumpcji i inwestycji po stopniowym znoszeniu restrykcji pandemicznych,**
- **ograniczenie możliwości produkcyjnych surowców energetycznych (mniejsze środki przeznaczone na eksploatację nowych złóż) w związku z zaostrzaniem polityki klimatycznej,**
- **bardzo niski poziom zapasów energetycznych w wielu krajach (m.in. Chiny, Indie, kraje UE), spowodowany m.in. przez napięcia geopolityczne (np. rosyjski szantaż gazowy) i niesprzyjające warunki pogodowe (mroźna zima, wyjątkowo bezwietrzne wiosna i lato).**

Dodatkowo, na inflację wpływa bardzo duży wzrost cen energii, między innymi wskutek drożejących surowców i praw do emisji CO2 w Unii Europejskiej (ceny emisji CO2 w UE osiągają rekordowe poziomy: wzrost w okresie maj 2020 r. - grudzień 2021 r. o ponad 350% do poziomu nawet 90 EUR).

Podsumowując, obecnie obserwowany wzrost inflacji ma wymiar globalny - związany jest z zaburzeniami struktury podażowej i popytowej wywołanej pandemią koronawirusa. Na całość nakłada się kryzys energetyczny i napięcia geopolityczne. Poniżej znajduje się podsumowanie głównych przyczyn wyższej inflacji:

Popytowe

(gwałtowne odbicie konsumpcji - wyższe zapotrzebowanie na towary):

- konsumpcja odłożonych w pandemii oszczędności,
- inwestycje przedsiębiorstw w rozwój produkcji: popyt m.in. na materiały budowlane i surowce,
- duże zapotrzebowanie producentów na półprodukty niezbędne w produkcji dóbr konsumpcyjnych i elektronicznych,
- znaczne zwiększenie zużycia surowców i energii elektrycznej (w porównaniu do załamania gospodarczego w 2020 r.),
- zmiana / przyspieszenie trendów wywołanych pandemią, szczególnie wysoki popyt na elektronikę i produkty do wyposażenia domów,
- ogromna skala wydatków budżetowych poniesionych przez rozwinięte kraje na ratowanie gospodarki,
- ekspansywna polityka banków centralnych - główne banki centralne obniżyły w 2020 r. stopy procentowe do historycznie niskich poziomów - skutkiem ubocznym może być m.in. wzrost cen nieruchomości i aktywów na rynkach finansowych.

Podażowe

(wyższe koszty produkcji i mniejsza ilość towarów):

- zakłócenia w globalnych łańcuchach dostaw (zamykanie fabryk i utrudniony międzynarodowy przesył towarów),
- gwałtowny wzrost cen surowców,
- wzrost cen paliw i energii elektrycznej (podnosi ceny transportu i produkcji,
- droższy transport międzynarodowy (skutek m.in. wyżej wymienionych czynników),
- brak kluczowych półproduktów na rynku,
- napięcia geopolityczne (np. nowe cła na produkty, mniejsza ilość dostępnego gazu z Rosji).

Powyższe czynniki prowadzą do wzrostu cen innych produktów. Przykładowo, na ceny żywności duży wpływ mają m.in. koszt transportu i nawozów (główny składnik to gaz ziemny) oraz ceny energii elektrycznej (szczególnie w krajach z rolnictwem intensywnym).

PRZYKŁAD GLOBALNYCH PROBLEMÓW Z DOSTĘPNOŚCIĄ PRODUKTÓW

Niedopasowanie popytu do podaży w postpandemicznej gospodarce jest doskonale zilustrowane przez problem z dostępnością półprzedowników. Podczas kolejnych lockdownów wiele firm było zmuszonych przejść na pracę zdalną, zaś ludzie pozostać w domach i zapewnić sobie nowe formy rozrywki. Wobec tego popyt na elektronikę, w której wykorzystywane są półprzewodniki, gwałtownie wzrósł. Tymczasem, z wielu powodów, globalna produkcja półprzewodników została ograniczona. Wśród nich są zakłócenia pracy fabryk w związku z lockdownem, napięte relacje handlowe na linii USA-Chiny oraz klęski żywiołowe, w tym najważniejsza - największa od pół wieku susza na Tajwanie (Tajwan odpowiada za 65% światowej produkcji półprzewodników, która pochłania duże ilości czystej chemicznie wody - wskutek suszy produkcja została znacznie ograniczona). Wobec tego występują problemy z dostępnością półprzewodników, co odbija się na ponad 100 różnych branżach. Szczególnie mocno poszkodowana jest branża motoryzacyjna. Przestoje w produkcji w 2021 r. ogłosiły m.in. BMW, Mercedes, Volvo Cars, Volkswagen, Opel i Skoda. Według danych ACEA produkcję w Polsce musiało ograniczyć 15 dużych zakładów (dotyczy to właściwie wszystkich koncernów produkujących auta w Polsce).

Indeks mierzący globalne średnie ceny surowców (Dow Jones Commodity Index)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych S&P.

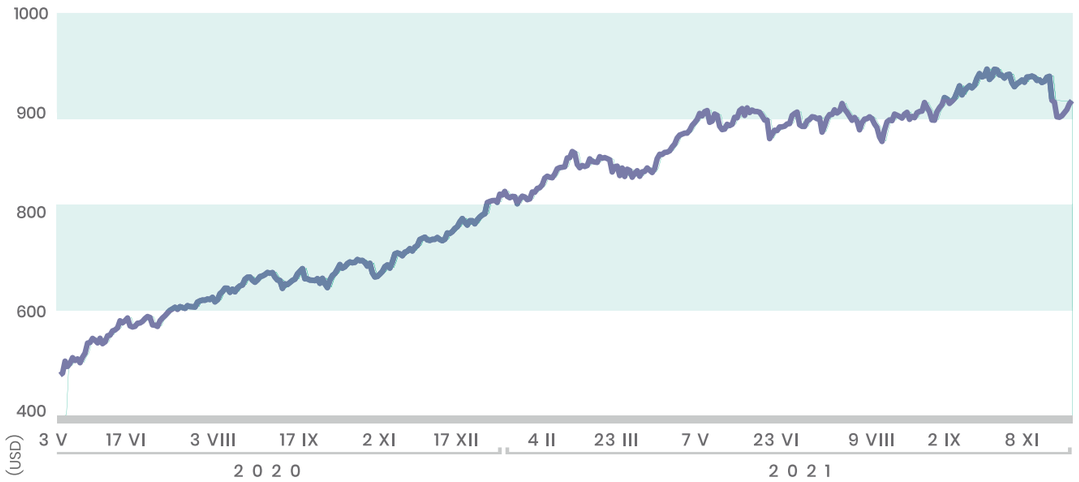

Ceny kluczowych ropy i gazu na światowych rynkach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych stooq.pl i tradingview.com

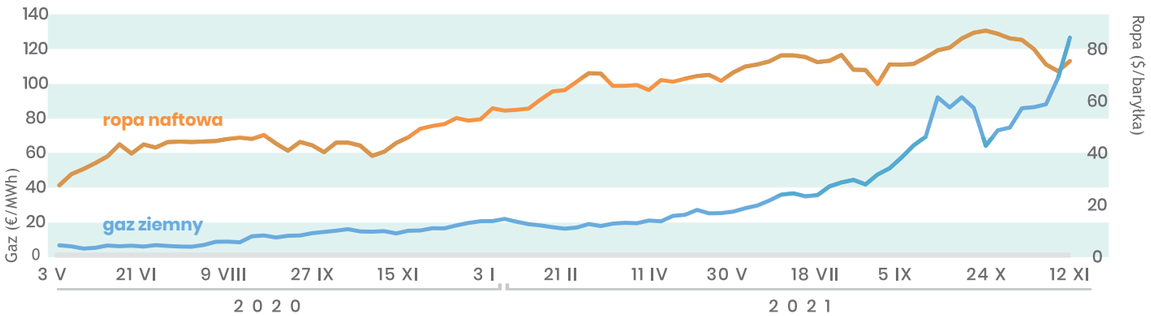

Wpływ rekordowych cen emisji CO2 na cenę energii elektrycznej [zł/kWh]

Opracowanie własne na podstawie danych KOBiZE.

Skala kryzysu gospodarczego i działań ratunkowych podjętych przez wybrane kraje na świecie.

Suma dodatkowych (nieplanowanych) wydatków lub obniżonych przychodów budżetowych w odpowiedzi na pandemię COVID-19 jako % PKB danego kraju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Eurostat i FRED.

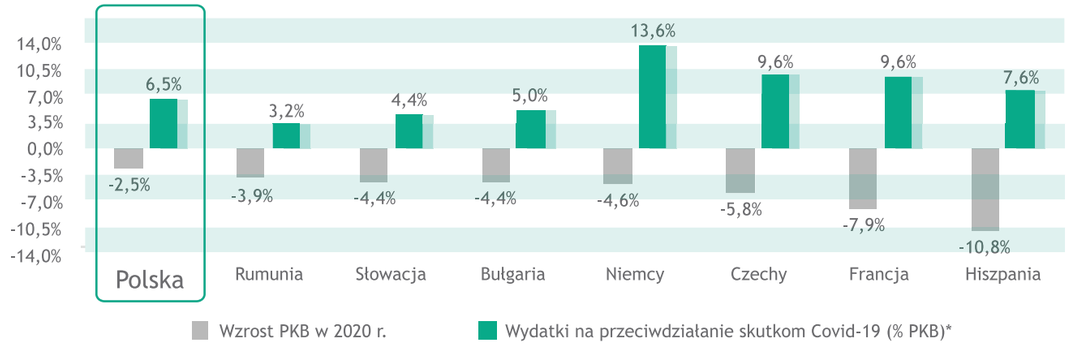

INFLACJA NA ŚWIECIE

Co ważne, średnie płace w Polsce rosną w tempie szybszym niż inflacja, co pozwala zachować większości gospodarstw domowych siłę nabywczą na niezmienionym poziomie *(więcej szczegółów w sekcji Zmiana siły nabywczej)*. Dodatkowo, część kosztów związanych ze wzrostem cen zrekompensuje Rządowa Tarcza Antyinflacyjna (opis rozwiązań dostępny w sekcji Rządowa Tarcza Antyinflacyjna).

Jak widać w poprzedniej sekcji, główne przyczyny podwyższonej inflacji mają charakter globalny. Gwałtowny wzrost cen nie ominął największych gospodarek.

W wielu krajach osiągane są kolejne rekordowe poziomy inflacji nie notowane od wielu lat, a nawet dekad. Stany Zjednoczone, najważniejszy i największy obszar gospodarczy na świecie, mierzą się z najwyższą inflacją od ponad 30 lat. Indeks przyrostu cen dla krajów G7 (USA, Wielka Brytania, Kanada, Francja, Niemcy, Włochy i Japonia) jest na poziomie nienotowanym od 1990 r.

Inflacja w wybranych krajach w październiku 2021 r. (wzrost r/r)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

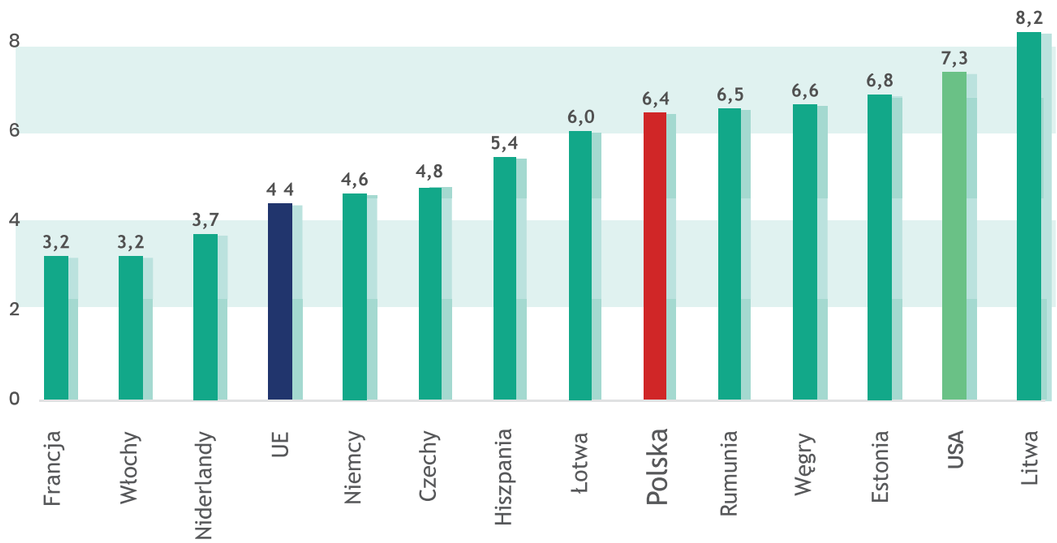

Wysoka inflacja dotyka też Strefę Euro - łączny wzrost cen w krajach wspólnej europejskiej waluty jest najwyższy od początku pomiarów (25 lat). Niemcy notują obecnie najwyższe odczyty inflacji od 28 lat, Hiszpania od 29 lat, natomiast Niderlandy od 20 lat.

Inflacja w Polsce utrzymuje się niestety powyżej średniej unijnej. Jest to efekt uboczny tego, że nasza gospodarka znacznie lepiej niż większość krajów UE poradziła sobie z kryzysem w 2020 r., o czym świadczy m.in. relatywnie płytka recesja. Skuteczna interwencja rządu sprawiła, że udało się uratować tysiące miejsc pracy i zapewnić solidne podstawy do dalszego rozwoju. Poprzez uwarunkowania zewnętrzne zachowanie dobrej kondycji gospodarczej przełożyło się na obserwowane obecnie wzrosty inflacyjne.

Stopa bezrobocia (październik 2021 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

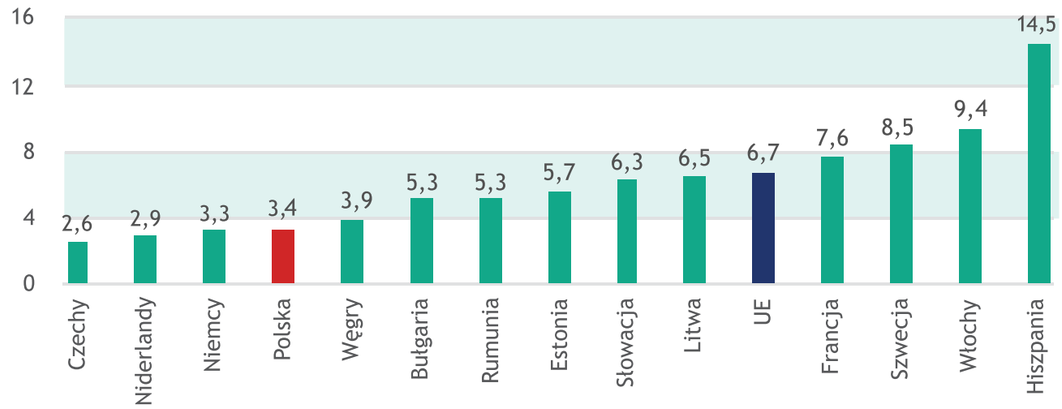

Zmiana PKB w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

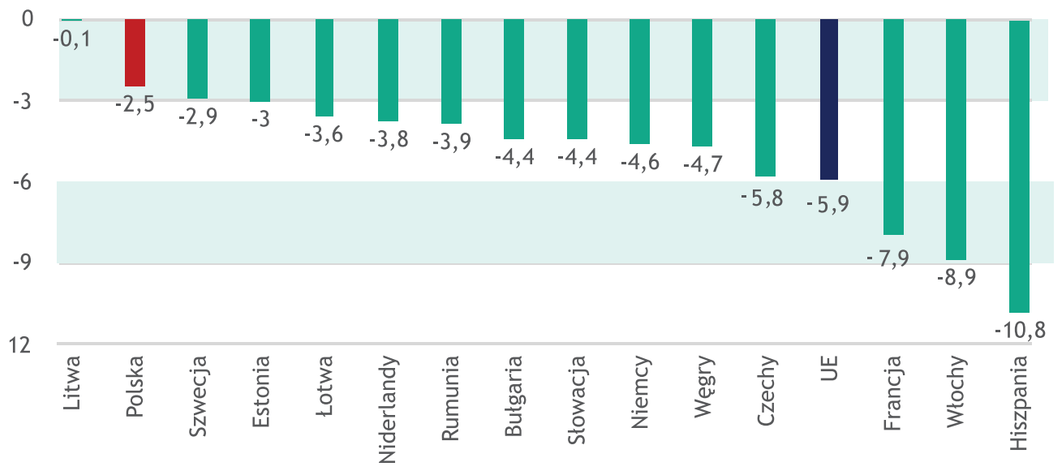

INFLACJA W POLSCE

Ostatnie lata to okres relatywnie stabilnej inflacji w Polsce. Podczas transformacji gospodarczej mieliśmy do czynienia z hiperinflacją - wzrost cen w niektórych miesiącach 1990 r. przekraczał 1000%. Przez całe lata 90. walka z inflacją była priorytetem, dzięki czemu w 1999 r. udało się ją zbić do wartości jednocyfrowej.

Moment ten możemy uznać za symboliczny koniec transformacji i początek realizacji innych celów, zapewniających stabilny wzrost gospodarczy kraju. W ostatnich latach miały miejsce delikatne, cykliczne wahania poziomu cen (wzrosty i spadki o kilka punktów procentowych), które nie odbiegały znacząco od wyznaczonego celu inflacyjnego.

Niestety, wskutek globalnych zawirowań gospodarczych i gwałtownego wzrostu popytu, inflacja znacząco przyspieszyła od początku 2021 roku. Z danych komunikatu GUS wynika, że ceny towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) wzrosły w listopadzie 2021 r. o 7,8% w porównaniu z analogicznym miesiącem ubiegłego roku. W celu zmniejszenia poziomu inflacji, Narodowy Bank Polski podniósł stopy procentowe (stopa referencyjna wzrosła od września 2021 r. o 1,65 p.p. do poziomu 1,75%), nie wykluczając kolejnych podwyżek w najbliższych miesiącach. Dodatkowo, aby wspomóc najbardziej narażone na wzrost cen gospodarstwa domowe, rząd przygotował szereg działań w ramach Rządowej Tarczy Antyinflacyjnej *(szczegóły znajdują się w sekcji Rządowa Tarcza Antyinflacyjna).*

Wzrost cen w Polsce w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

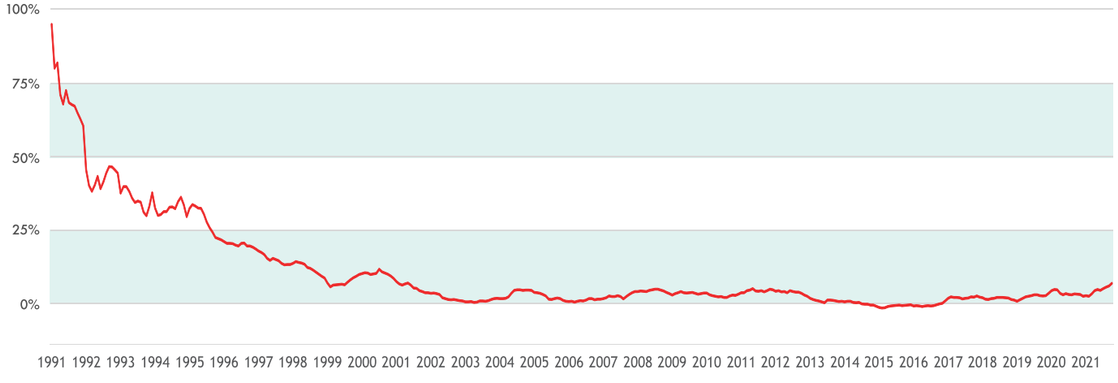

ZMIANA SIŁY NABYWCZEJ

Dla obywateli najważniejszy jest nie sam poziom cen, a liczba produktów, które mogą kupić za swoje zarobki - co ekonomiści nazywają siłą nabywczą wynagrodzenia. Poniższa tabela pokazuje o ile więcej poszczególnych towarów można kupić w 2021 r. względem 2014 r. za wartość minimalnej i średniej płacy w Polsce.

Dla uproszczenia wyniki są oparte o wynagrodzenia brutto. Jeżeli porównalibyśmy pensje netto, różnice byłyby jeszcze bardziej korzystne z uwagi na ulgi podatkowe wprowadzone po 2015 r. (np. 0 PIT dla młodych i obniżka stawki PIT do 17%). W październiku 2021 roku płaca minimalna wynosiła 2800 zł brutto, 67% więcej niż w 2014 r. Z kolei przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w tym okresie o prawie połowę. Oczywiście, w latach 2015-2021 podniósł się też poziom cen, jednak znacznie wolniej niż płace - co pokazują poniższe przykłady.

	Płaca minimalna brutto		Przeciętna płaca brutto	
	zmiana 2021 vs 2014	różnica %	zmiana 2021 vs 2014	różnica %
Proszek do prania	+ 54 kg	**56%**	+ 90kg	**39%**
Bilet do kina	+ 47 szt.	**50%**	+ 76 szt.	**34%**
Benzyna Pb 95	+ 157 l	**49%**	+ 250 l	**33%**
Mleko	+341 l	**60%**	+573 l	**42%**
Sok jabłkowy	+ 227 l	**51%**	+364 l	**34%**
Mięso wołowe bez kości	+25 kg	**49%**	+ 40 kg	**33%**
Polędwica drobiowa	+36 kg	**41%**	+54 kg	**25%**
Mięso wieprzowe bez kości	+ 45 kg	**39%**	+65 kg	**24%**
Filety z morszczuka mrożone	+ 27 kg	**35%**	+ 38 kg	**21%**
Pomarańcze	+104 kg	**35%**	+ 143 kg	**20%**
Mąka przenna	+195 kg	**28%**	+ 235 kg	**14%**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

* Podano wartości brutto ze względu na możliwą 0 stawkę PIT dla osób poniżej 26 roku życia.
** Przeciętne miesięczne nominalne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw.

Pandemia COVID-19 spowodowała jedno z największych załamań gospodarczych po II Wojnie Światowej, dotykając miliony pracowników i przedsiębiorstw. Pomimo tego, nawet w tym trudnym okresie średni wzrost płac w Polsce był szybszy niż inflacja. Najgorsza sytuacja miała miejsce w miesiącach marzec-maj 2020 r., kiedy w reakcji na nagłe zamknięcie gospodarki wzrost płac gwałtownie wyhamował. W późniejszych miesiącach, dzięki sile polskiej gospodarki oraz szybkiej i stanowczej reakcji rządu, udało się ustabilizować sytuację na rynku pracy: realne płace powróciły do przedpandemicznego trendu wzrostowego.

Jak widać na powyższym wykresie, dane zagregowane także pokazują, że inflacja była niższa od tempa wzrostu wynagrodzeń w ostatnich latach. Musimy pamiętać, że wykresy odnoszą się tylko do średnich zarobków brutto, nie uwzględniając przychodów uzyskiwanych dzięki prorodzinnej i podatkowej polityce rządu prowadzonej po 2015 r. - m.in. **500+, Dobry Start, 13. i 14. emerytura, obniżenie PIT do 17%, 0 PIT dla młodych** oraz zmiany wprowadzane w ramach **Polskiego Ładu** (np. **podwyższenie kwoty wolnej od podatku i Rodzinny Kapitał Opiekuńczy**).

Wzrost płac w gospodarce narodowej na tle inflacji (dane kwartalne).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

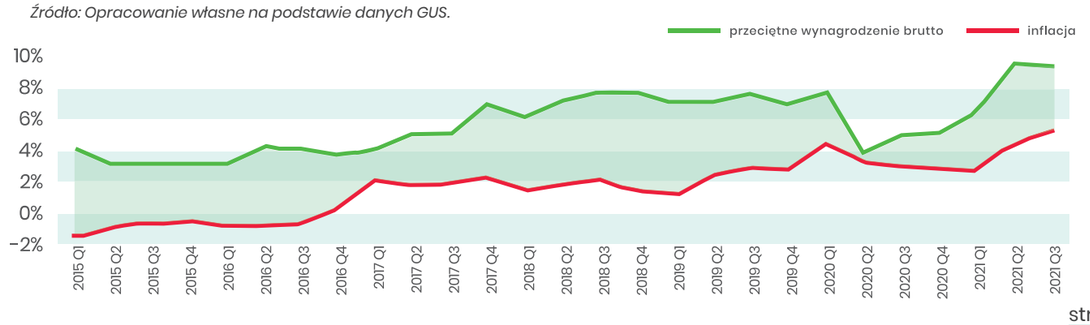

RZĄDOWA TARCZA ANTYINFLACYJNA

Rządowa Tarcza Antyinflacyjna została ogłoszona 30 listopada 2021 roku. Celem jej wprowadzenia jest złagodzenie skutków inflacji poprzez m.in. czasową obniżkę podatków i opłat w obszarze energetyki. Do głównych założeń Tarczy należą: obniżka akcyzy na paliwa silnikowe (olej napędowy, benzyny silnikowe, LPG), zwolnienie od akcyzy dla sprzedaży energii elektrycznej wykorzystywanej przez gospodarstwa domowe oraz obniżka stawki akcyzy na energię elektryczną.

Rząd na bieżąco monitoruje sytuację związaną z inflacją. W przypadku wystąpienia kolejnych nieprzewidzianych szoków cenowych w najbliższych miesiącach, możliwe będzie poszerzenie zakresu Rządowej Tarczy Antyinflacyjnej.

Obniżenie stawki VAT na gaz ziemny z 23 proc. do 8 proc.

(styczeń-marzec 2022 r.)

Pozwoli to na obniżenie rachunku za zużycie gazu ziemnego w miesiącach o największym zapotrzebowaniu tego surowca. Na tym rozwiązaniu skorzystają szczególnie gospodarstwa domowe o wyższym zużyciu gazu ziemnego – m.in. ci którzy ogrzewają gazem swoje mieszkania lub domy. Oczywiście, obniżka VAT przysłuży się wszystkim obywatelom korzystającym z tego paliwa, np. do przygotowywania posiłków.

Obniżka VAT na ciepło z 23 do 8 proc.

(styczeń-marzec 2022 r.)

Obniżka podatku VAT wpłynie na znaczne obniżenie kosztów ogrzewania i umożliwi kompensację dynamicznego wzrostu cen surowców energetycznych. Z tego instrumentu skorzystają przede wszystkim mieszkańcy spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych. Bez odpowiedniej reakcji rządu wzrost cen surowców energetycznych spowodowałby znaczącą podwyżkę cen ciepła.

Zniesienie akcyzy na energię elektryczną i obniżenie stawki VAT na energię elektryczną z 23 na 5%

Obniżenie stawki VAT na energię elektryczną w okresie styczeń-marzec 2022 r. przyczyni się do złagodzenia skutków inflacji. Ponadto do dnia 31 maja 2022 r. zostanie zawieszona akcyza na energię elektryczną w odniesieniu do nabywców końcowych będących odbiorcami energii w gospodarstwie domowym. Dzięki tym zmianom miliony złotych pozostaną w kieszeniach obywateli.

Obniżenie ceny paliwa przez zmniejszenie akcyzy do 0 zł

(do końca maja 2022 r.)

Obniżka podatków na paliwa silnikowe takie jak olej napędowy, biokomponenty stanowiące samoistne paliwa, benzynę silnikową czy gaz skroplony LPG wpłynie na odczuwalnie niższą cenę paliw na stacjach benzynowych. Czasowe obniżki akcyzy na paliwa silnikowe mają doprowadzić do zahamowania wzrostu cen paliw, a w efekcie pomóc w walce z inflacją. Należy podkreślić, że wzrost cen surowców energetycznych na rynkach światowych jest jedną z ważniejszych przyczyn wyższej inflacji w Polsce i innych krajach Unii Europejskiej. W związku z tym ograniczenie wzrostu cen paliw powinno się przyczynić do stabilizacji cen także innych produktów, w tym żywności.

Wdrożenie dodatku osłonowego

Dodatek osłonowy jest rozwiązaniem przygotowanym jako narzędzie pomocowe przeznaczone dla gospodarstw domowych w 2022 roku. Dzięki wdrożeniu wsparcie otrzyma nawet 6,8 mln gospodarstw domowych w Polsce w pokryciu części kosztów energii i powiązanych z nimi rosnących cen żywności. Proponowana pomoc w postaci dodatku osłonowego wspomoże budżety Polaków i zwiększy poczucie bezpieczeństwa energetycznego.

Dodatek wyniesie 400-1150 zł i będzie wypłacany w dwóch ratach, w zależności od liczebności rodziny:

dopłata 400 zł w skali roku dla jednoosobowych gospodarstw domowych o dochodach do 2100 zł miesięcznie,

dopłata 600 zł w skali roku dla 2-3 osobowych gospodarstw domowych o dochodach do 1500 zł na osobę miesięcznie,

dopłata 850 zł w skali roku dla 4-5 osobowych gospodarstw domowych o dochodach do 1500 zł na osobę miesięcznie,

dopłata 1150 zł w skali roku dla 6. osobowych (i więcej) gospodarstw domowych o dochodach do 1500 zł na osobę miesięcznie.

Dla wielu gospodarstw domowych węgiel kamienny pozostaje nadal jedynym źródłem ogrzewania - dotyczy to szczególnie odbiorców najbardziej narażonych na czynniki ekonomiczne. W przypadku gdy głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego jest palenisko węglowe, dodatek wyniesie rocznie odpowiednio:

- ✔ **500,00 zł**
- ✔ **750,00 zł**
- ✔ **1062,50 zł**
- ✔ **1437,50 zł**

w zależności od liczby osób i dochodów w gospodarstwie.

Uwaga! Obowiązuje mechanizm złotówka za złotówkę, który polega na obniżeniu wysokości otrzymywanych świadczeń w sytuacji przekroczenia kryterium dochodowego, np. w przypadku dochodów gospodarstwa czteroosobowego wynoszących 6500 zł świadczenie wyniesie 350 zł.

Konsolidacja finansów publicznych

Polska znajduje się obecnie w dobrej sytuacji fiskalnej. Deficyt całego sektora finansów publicznych (obejmujący wszystkie wydatki sektora publicznego, także te z Funduszu Przeciwdziałania COVID w BGK, Tarcz PFR czy Krajowego Funduszu Drogowego) za okres od 1 lipca 2020 do 30 czerwca 2021 r. wg Komisji Europejskiej wyniósł 2,8% PKB, czyli mniej niż wymagają tego reguły unijne. Również prognozy na rok 2022 wskazują że Polska spełni wszystkie wymagania unijne w zakresie długu i deficytu, co sytuuje Polskę w gronie państw UE mających bezpieczne finanse publiczne.

Dobry stan finansów publicznych w ostatnich latach szedł w parze z wprowadzeniem bardzo ambitnych projektów społecznych i inwestycyjnych takich jak Rządowy Fundusz Polski Ład, programy budowy dróg, 7% PKB na zdrowie czy modernizacja sił zbrojnych.

Pomimo dobrej sytuacji budżetowej, okres podwyższonej inflacji wymaga czasowego i częściowego ograniczenia wydatków rządowych – tak aby dodatkowo nie napędzać rosnących cen. W rezultacie niektóre inwestycje i wydatki publiczne mogą zostać ograniczone lub/i rozłożone w czasie. Rząd powstrzyma się od powoływania nowych funduszy celowych, instytucji, czy tworzenia nowych etatów w administracji. Ewentualne dodatkowe stanowiska będą wiązały się ze spełnieniem określonych zadań oraz wzmacnianiem skuteczności i sprawności danego urzędu.

Ministerstwo Finansów, wraz pozostałymi resortami i urzędami centralnymi, dokona przeglądu wszystkich wydatków publicznych w celu ich optymalnego dopasowania do obecnych potrzeb państwa i społeczeństwa. Najmniej efektywne pozycje kosztowe zostaną ograniczone. Dzięki takim działaniom budżet nie będzie ponosił dodatkowych wydatków na administrację, a ograniczenie działań wybranych programów i funduszy celowych przyniesie miliardowe oszczędności.

W rezultacie możliwe będzie ograniczanie inflacji przy zachowaniu bardzo dobrej koniunktury gospodarczej i niskiego poziomu bezrobocia.

Rodzina 2+4

- sumaryczny zysk: 1731 zł

Założenia: dom ogrzewany węglem
- zużycie energii 3500 kWh/rok, zużycie gazu 3900 kWh/rok (kuchenka), 2 samochody (10 000 km/rok, 7l/100km, -30gr/l), dochód na osobę: 1500 pln.

Zysk dzięki obniżce podatków na:
energię: 66 zł
gaz ziemny: 17 zł
paliwo: 210 zł
dodatek osłonowy: 1437,50 zł

Małżeństwo emerytów

- sumaryczny zysk: 739 zł

Założenia: mieszkanie w bloku
- zużycie energii 1650 kWh/rok, zużycie gazu 2600 kWh/rok (kuchenka), brak samochodu, dochód na osobę: 1500 pln.

Zysk dzięki obniżce podatków na:
energię: 31 zł
gaz ziemny i ciepło: 56 zł
paliwo: 52 zł
dodatek osłonowy: 600 zł

Rodzina 2+2

- sumaryczny zysk: 1076 zł

Założenia: mieszkanie w bloku
- zużycie energii 2300 kWh/rok, zużycie gazu 6750 kWh/rok (kuchenka + woda użytkowa), 1 samochód (10000 km/rok ; 7l/100km; -30gr/l), dochód na osobę: 1500 pln.

Zysk dzięki obniżce podatków na:
energię: 44 zł
gaz ziemny i ciepło: 77 zł
paliwo: 105 zł
dodatek osłonowy: 850 zł

Rodzina 2+3

- sumaryczny zysk: 643 zł

Założenia: dom ogrzewany gazem
- zużycie energii 3000 kWh/rok, zużycie gazu 23850 kWh/rok (kuchenka + ogrzewanie), 2 samochody (10 000 km/rok ; 7l/100km ;-30gr/l), dochód na osobę: 3000 pln.

Zysk dzięki obniżce podatków na:
energię: 57 zł
gaz ziemny i ciepło: 376 zł
paliwo: 210 zł

Zmniejszenie wzrostów cen energii elektrycznej:

Rachunek za energię składa się z dwóch głównych pozycji:

ceny energii (w tym ponad połowa to koszt emisji CO2)
ceny dystrybucji

Urząd Regulacji Energetyki (URE) zatwierdził wzrost taryf na energię dla grupy G (gospodarstw domowych):

na sprzedaż energii – ok. 37%
dystrybucyjnej – ok. 9%

Bez działań podjętych przez rząd, łączny średni wzrost rachunku wyniósłby zatem ok. 24%.

Dzięki Rządowej Tarczy Antyinflacyjnej i obniżkom podatków (VAT z 23% na 5%, akcyza do 0zł) wzrost taryf na energię wynikający z kryzysu energetycznego i polityki klimatycznej UE nie będzie przekładał się w pełnym stopniu na rachunki - w porównaniu do wzrostów notowanych w innych krajach będzie jednym z najniższych w Europie.

Realny wzrost rachunków dla odbiorcy w pierwszym kwartale wyniesie ok. 6,6%.

Zmniejszenie wzrostów cen gazu ziemnego:

URE zatwierdził wzrost taryf na gaz ziemny dla grupy G (gospodarstw domowych):

na sprzedaż gazu – ok. 83%
dystrybucyjnej – ok. 3,6%

Według URE przeciętne rachunki za gaz wzrosną o ok. 54% (bez uwzględnienia Rządowej Tarczy Antyinflacyjnej):

9 zł netto miesięcznie dla „kuchenkowiczów"
56 zł netto miesięcznie dla ogrzewających wodę
174 zł netto miesięcznie dla ogrzewających domy

Dzięki Rządowej Tarczy Antyinflacyjnej i obniżkom podatków (VAT z 23% na 8%) realna podwyżka cen gazu będzie mniej dotkliwa dla gospodarstw domowych: wyniesie ok. 41% zamiast prognozowanych wcześniej 54%.

Nominalnie jest to wciąż bardzo wysoki wzrost. Należy jednak jednak pamiętać, że drastyczne podwyżki cen gazu miały ostatnio miejsce w większości krajów Unii Europejskiej - na ich tle wzrost cen gazu w Polsce dla będzie na relatywnie niskim poziomie.

Skala podwyżek opłat za gaz w krajach Europy a spodziewany wzrost w Polsce*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych https://www.energypriceindex.com/.
**Dane dla krajów Europy pokazują wzrost wydatków na gaz gospodarstw domowych w okresie grudzień 2020 r. - listopad 2021 r. (HEPI, Household Energy Price Index).*
Dane dla Polski dotyczą planowanego przyrostu wydatków na gaz w 2022 r. (2 scenariusze: bazowy i bez wprowadzenia Rządowej Tarczy Antyinflacyjnej).

Dzięki Rządowej Tarczy Antyinflacyjnej i obniżkom podatków (VAT z 23% na 8%) realna podwyżka cen gazu będzie mniej dotkliwa dla gospodarstw domowych: wyniesie ok. 41% zamiast prognozowanych wcześniej 54%

Nominalnie jest to wciąż bardzo wysoki wzrost. Należy jednak pamiętać, że drastyczne podwyżki cen gazu miały ostatnio miejsce w większości krajów Unii Europejskiej - na ich tle wzrost cen gazu w Polsce dla będzie na relatywnie niskim poziomie.

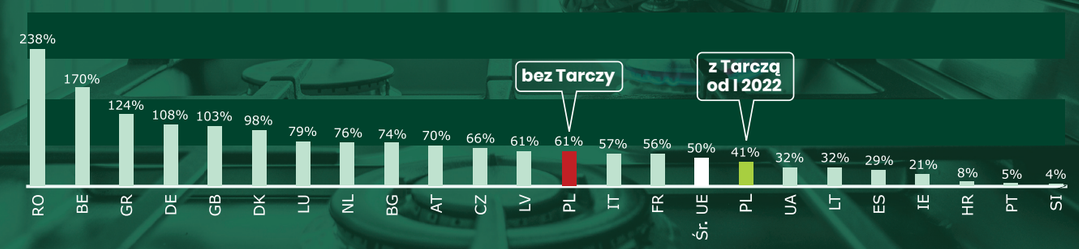

www.**chronimyrodziny**.gov.pl

KANCELARIA PREZESA
RADY MINISTRÓW